Osasun Eskualde Oinarrizkoa
Villatuerta

Observatorio de Salud Comunitaria de Navarra
Nafarroako Osasun Komunitarioaren Behatokia

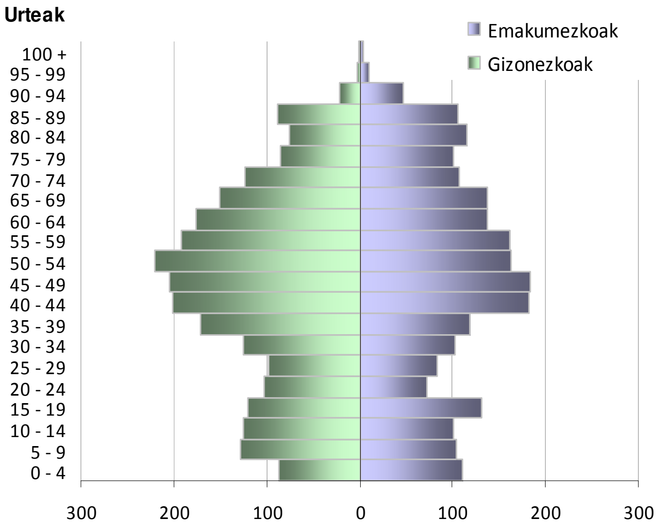

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2016):	4.779 biztanle
Zabalera:	287,75 km^2
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Lizarrerria (ikus mapa)
Udalerriak:	Abartzuza, Gesalatz, Lezaun, Oteitza, Jaitz, Villatuerta, Deierri (Bearin salbu)

2. Komunitatea eta osasuna

Villatuertako eskualde oinarrizkoan, biztanleriaren piramideak erraboil itxura du; 40etik 60 urte bitarteko biztanleak dira nagusi, nahiz eta oinarrian talde franko agertzen diren. Villatuertako eskualde oinarrizkoa da bakarrik bizi diren 80 urte eta gehiago emakumezkoen etxeen portzentaje txikiena (%25,9) dutenetarik eta, berriz, gizonetan, portzentaje handiena (%23,5) dutenetarik. Jaiotza tasa txikienetarikoa du (‰6,9) eta zahartzarako mendekotasun indize handienetarikoa (%40,0).

Villatuertakoa dago emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean, diabetesa diagnostikatua duten pertsonen prebalentziari dagokionez (%5,0), urteko kontrol erregistratua duten hipertentsiodunen portzentajeari dagokionez (%76,1) eta emakumezko (87,2 urte) nahiz gizonezko (80,7 urte) jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez. Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean artean dago, urteko kontrol erregistratua duten diabetikoen portzentajeari dagokionez (%61,4).

Nafarroa2000 zonifikazioan Villatuertako eskualde oinarrizkoa Lizarrerriko eskualdean baitago, aurrekoez gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Lizarrerriari dagozkion adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Horien arabera, eskualdeko gazteen %37,4k diote alkohol kontsumo intentsiboak egiten dituztela (*binge drinking*) eta %25,7k kontsumitzen dute tabakoa egunero.

3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hau da, osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonek, komunitateek eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesia).

→ Ikus eskualdeko aktiboen mapa

4. Adierazleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierazle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrizkoen multzoaren aldera. Adierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanez gero ikus daitezke haien banakako fitxak, Behatokiaren webgunean.

Nafarroako batez betekoa

● Eskualdeko balioa

Okerrago | 25eko pertzentila | 75eko pertzentila | Hobe

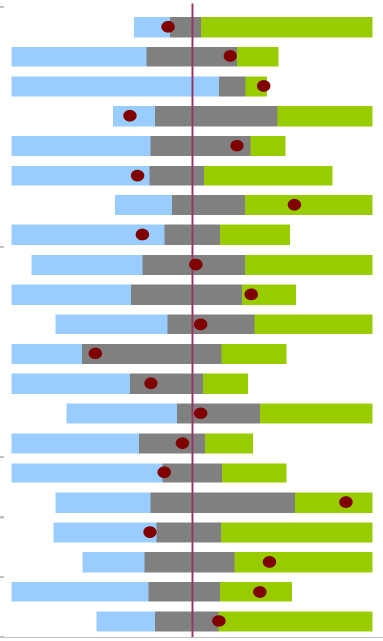

Taldea	Adierazlea	Epea	Eskualdeko kasu kop.	Eskualdeko balioa	Nafarroako batez bestekoa	Okerrago	Hobe
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	33	6,9	9,4	3,7	27,0
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	< 5	3,1	5,4	16,7	0,0
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	114	6,7	9,2	15,7	6,7
	4. Langabezia tasa #	2016	-	14,1	12,5	14,5	7,9
	5. Muturreko pobreziaren arriskuaren tasa	2015	-	6,9	8,8	16,6	4,7
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	1.178	40,0	29,5	63,9	2,7
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	25,9	39,0	49,1	15,8
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	23,5	19,1	35,1	10,3
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko haurrak	2015	26	61,5	61,2	44,4	80,0
	10. Sedentarismoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	13	17,9	20,2	27,5	16,0
	11. Alkoholaren kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	29	37,4	37,8	45,1	28,2
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	20	25,7	22,6	28,4	19,6
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	39	21,6	20,5	25,0	19,2
	14. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa emakumezkoetan	2016	448	17,4	17,7	21,9	11,7
	15. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa gizonezkoetan	2016	217	8,8	8,6	12,5	7,3
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	11	5,0	4,3	8,7	2,0
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	225	5,0 *	7,1	9,0	4,6
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	145	61,4 *	67,8	47,4	94,2
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsoak	2016	592	76,1 *	65,4	49,9	90,7
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	87,2	86,2	83,6	87,6
	21. Gizonezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	80,7	80,1	78,0	84,1

Adierazleen iturria: 1-2: Bizt. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizt. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Lizarrerriko adierazleak, Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 7 balio, 3, 4 eta 13. adierazleetan; 6 balio, 10-12. adierazleetan.

* Nabarmen desberdinak (p < 0,05) Nafarroako emaitzatik (bizimoduen, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleetarako egindako kontrastea).

1. Jaiotze-tasa gordina (‰); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (‰) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduko ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruihilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobreziaren atalasetik behera egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobreziaren atalasea, 2015ean: 5.150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 - 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 egunean kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean ,talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitua: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepresiboak (T. gordina: emakumezkoak 21,0 eta gizonezkoak 9,6); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitua 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z-score >= +2); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitua (T. gordina: 6,3); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatuaren neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotza-tasen arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.